

MAASEUTU 2020

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

LOAHPPARAPORTA

Ohcejoga ealáhusaid ovddidanáigumuš

1.5.2018 – 30.6.2020

Projeavtta joatkkaáigi 31.12.2020 rádjai

**Manner-Suomen maaseudun
kehittämishjelma 2014–2020**

MAASEUTU 2020

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Sisdoallogahallan

1. Ollašuhti.....	1
2. Projeavtta namma, projeaktadovddaldat ja ollašuhttináigi.....	1
3. Čoahkkáigeassu projeavttas.....	1
4. Raporta.....	2
4.1 Projeavtta ulbmilat.....	2
a. bajit dási ulbmilat, maid oassi projeakta lea.....	2
b. projeavtta ulbmilat.....	3
4.2 Ollašuhttin.....	4
a. doaibmabijut.....	4
b. áigetávval.....	29
c. resurssat ja ollašuhttima organisašuvdna.....	29
d. goasttádusat ja ruhtadeapmi.....	31
e. reporteren ja čuovvun.....	31
f. čađahannavdimat ja riskkat.....	31
4.3 Oktasašbargoguoimmit.....	31
4.4 Bohtosat ja váikkuhusat.....	32
5. Evttohusat joatkkadoaibmabidjun.....	34
6. Jodíhanjoavkku árvvoštallan projeavttas.....	35
7. Vuolláičállosat ja beaivi.....	36

1. Ollašuhti namma

Ohcejoga gielda, ealáhusdoaibma

2. Projeavtta namma, projeaktadovddaldat ja ollašuhttináigi

Ohcejoga ealáhusaid ovddidanáigumuš, 66911, 1.5.2018 – 30.6.2020. Projeavtta joatkkaáigi 31.12.2020 rádjai.

3. Čoahkkáigeassu projeavttas

Ohcejoga gielddas geasseturisttaid mearri geahppánii sakka lagi 2017 fápmui boahtán Deanu odđa guolástannjuolggadusa mielde. Dát oidnui fitnodagaid vuovdimiid geahppáneapmin ja daid buohta váikkuhussan mohki bokte gieldda guovloekonomijas ja eallinfámus.

Dán dilis dárbbasuuvvojedje doaibmabijut, maiguin buoridišgoahtit gieldda buot ealáhusaid doaibmanvejolašvuodaid buriin oktasašbargguin.

Oktanaga dánna projeavttain ealáhusdoaibma ollašuhtii Ohcejoga turismma eanageavahanplána – ná áigumuša doaibmabijut fidnejedje synergijaávkki.

Sápmelašeanetlogu gielddas galgá ealáhusaid ovddidettiin váldit nannosit vuhtii báikkálašvuolggasaji ja kultursensitiivvalašvuoda. Projeavttas dahkkojuvvui doaibmanmálle, mas sierra ealáhusaid ovddasteaddjiin čohkkejuvvui ealáhusaid ovddidanbargojoavku.

Bargojoavkku lahtut ovddastedje gieldda stuorámus doaibmasurggiid: rádjagávppi, turismma ja boazodikšuma. Dánna doaibmanmálliin fidnejuvvui áigái rahpasut ja njuolggabuš ságastallanoktavuohta sierra ealáhusaid gaskka go ovdal.

Projeavttas lasihišgohte Ohcejoga beaggima áidnaláhkáš ja máŋggabealat luondduturismabáikin guovlomárkanastima iešguđetlágan meannudemiiguin. Váldodeaddu lei digitálalaš márkanastimis ja čuovvunloguid vuoden sáhttá gávn nahit guovllu dovddusvuoda lassánan mearkkašahti láhkai. Turismafitnodagain váldojedje atnuilundui vuodđuduuvvi ođđa aktivitehat ja áššehasráhkodus guovllus šattai máŋggabeallásáččabun.

Projeavttas ulbmilin lei maiddái lasihit nuoraid diđolašvuoda iešguđet ealáhusa addin vejolašvuodain doaibmat fitnodatgeahčaleaddjin dahje bargguaddin. Skuvllain sáhtii projeavtta vehkiin ávkkástallat oktasašbargguin fitnodatolbmuiguin ja ollašuhttit fitnodatoahpahusa geavada dásisge.

Go koronapandemija leavai njukčamánuš 2020, de dat dagahii earet projeavtta doaibmabijuid váttásmeami maiddái viehka stuorra ruđalaš katastrofa gieldda fitnodagaide. Rádjagávppi ja turismma nohkan riikka rájáid giddema mielde geavadis oppalohkái, dat doalvvui fitnodagaid vuovdimiid ja šaddá vuhttot guovloekonomalaš váikkuhussan vel guhká.

4. Raporta

4.1. Projeavtta ulbmilat

- bajit dási ulbmilat, maid oassi projeakta lea

Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelma 2014-2020 (Nannán-Suoma eananguovllu ovddidanprográmma 2014-2020)

Projeavttain ovddiduvvo Ohcejoga fitnodatdoaimmaid šaddan máŋggabeallásáččabun turismma ja eará ealáhusaid ovttasdoaibmama bokte. Dát ovddida dáláš fitnodagaid doaibmama, lasiha ođđa fitnodagaid meari, nanne máŋggsuorggi geahččalanmovtta sihke lasiha bálvalusfálu. Projeavttas ovddideami vuloš ovttasdoaibmama ovddidan-málle ja kultursensitiivvalaš lahkovanvuohki lasihit viidát sierra ealáhusain doaibmiid váikkuheami vejolašvuodaid. Projeavttain ovddiduvvo máhtima, dieđuohtima, innovašuvnnaid sihke fitnodatmovtta lassáneapmi.

Lapin maaseutuohjelma 2020 (Lappi eanaguovloprográmma 2020)

Projeakta doarju bures Lappi eananguovloprográmma doaibmabijuid ovddidit eanaguovllu fitnodatgeahččaleami. Ohcejohka lea guovddáš sajis árktaš guovllus ja projeavttas deatalaš dakhkin lea rádjaoktasašbargu. Ohcejoga eallinfámolašvuoda nannema várás lea hui deatalaš váikkuhit dasa, ahte nuorat oainnašedje eallima vejolašvuodaid ruovttuguovllusteaset ja márcašedje ruovttuguvloseaset lohkamiid manjá. Projeavttas bargojuvvo skuvlema ja ealáhusaid gaskasaš oktasašbargu ja buktojot ovdan geahččaleami vejolašvuodat.

Projeavtta oktan temán lea bohccó ávkin atnin oppalohkái ja buvttan lálideapmi sihke boazoturismma ovddideapmi. Boazodoallu lea Ohcejoga gildii hui deatalaš ealáhus, man galgá váldit vuhtii maiddái turismma ovddideamis. Turisma buktá deattu eanageavaheapmái, muho addá seammás vejolašvuodaid ee. boazobiergobuktagiid jođu lassáneapmái sihke bohccuide laktáseaddji prográmmabálvalusdoaimmaid ovddideamis. Projeavttas lasihuvvo máhttu luonddubuvttasuorggi vejolašvuodain ja dan bokte fidnejuvvojít áigái ođđa ealáhusvejolašvuodat ee. máŋggsuorggat ealáhusaiguin geahččaleaddjide dahje lassedinenvejolašvuohtan.

Ohcejoga gieldastrategiija

Projeakta ollašuhttá njuolgga Ohcejoga gieldda višuvnna 2025: "Ohcejohka lea sápmelaš árbevieruid gudnejahti ja roahkadit boahttevuhtii geahčči gielda. Gieldda eallinfámolaš giliin buvttaduvvojít bálvalusat sihke sáme- ja suomagillii. Ohcejohka lea dovddus iežas luondduealáhusaiguin, riikkaidgaskasaš ealáhusdoaimmaiguin sihke

kultuvra- ja luondduturismabálvalusaiguin." Projeavttas hutkojuvvo kultursensitiivvalaš oktasašdoaibmama vuohki nannet gielldaid eallinfámolašvuoda. Projeavttas gehččojuvvo roahkadit boahttevuhtii nannemiin ealáhusaid oktasašbarggu bokte šaddi ođđa geahččaleami vejolašvuodaid ja bálvalusaid. Projeavttas vuodđun leat Ohcejoga gieldda višuvnnas oaivvilduvvon nana ealáhusat.

Gieldastrategijas ulbmilin leat:

- buoridit rádjagávppi, doalvuma ja rádjabarggu vejolašvuodaid
- ohcat aktiivvalaččat ođđa ja innovatiivvalaš seastevaš ovdánumi čuovvu fitnodatdoaibmanvejolašvuodaid
- ovddidit luondduealáhusaid ja ee. lundai ja kultuvrii vuodđuduvvi fitnodatdoaibmanvejolašvuodaid
- lundai ja kultuvrii vuodđuduvvi turismaeláhusdoaimmaid ovddideapmi ja riikkaidgaskasažžan šaddan
- mihtilmas gieldaimago nannen

b. projeavtta ulbmilat

1. Testejuvvo ođđa vuorrováikkuheaddji doaibmanmálle, mas sierra ealáhusaid ovddasteaddjit ovttas smihttet čovdosiid bajidit jorggáldatmuttus leahkki gieldda eallinfámolašvuoda ja gávdnat ođđa geahččaleami vejolašvuodaid. Doaibmanmálle vuodđun lea kultursensitiivvalašvuohta, mas doaibman ovddiduvvo sápmelaš kultuvrra ja doaibmavuogi vuhtii váldimiin.

2. Leat gávdnan ođđa márkaniid, maid atnit ávkin guovllu vejolašvuodain áidnalunddot ja máŋggabeallásaš luondu- ja kulturturismaguovlun. Dát ovddiduvvo gulahallama vugiiguin.

3. Fuobmájuvvojat lassáneaddji ja riikkaidgaskasažžan šaddi turismma oktasašbargo- vejolašvuodat eará doaibmasurggiiguin. Buktimiin oktii sierra ealáhusaid fuobmájuvvojat potentálalaš buktagat ja bálvalusat, mat sáhttet šaddat duohtan vuovdimiid lassáneapmin ja ođđa fitnodatdoaibman. Buot dás vuodđun lea kultursensitiivvalaš doaibmanvuohki.

3.1. Leat gávdnan geahččaleami ođđa vejolašvuodat bohccó joatkkagieđahallamii ja spesiálabuktagiid ráhkadeapmái laktásemiin. Fitnodatdoallit leat ovddidišgoahtán iežaset váljagálvvuid ja álggahit oktasašbarggu ee. almmolaš kievkkaniin ja restoráŋŋaiguin.

3.2. Leat gávdnan fitnodatgeahčaleami ođđa vejolašvuodđaid laktáseemiin luonddus fitnašuvvi ávdnasiid joatkkagieđahallamii sihke ávkkástallamii ee. turisttaide fállan láhkai bálvalusaid ja buktagiid oassin.

3.3. Leat gávdnan fitnodatgeahčaleami ođđa vejolašvuodđaid laktáseemiin duottarjávrriid, jogaid ja jieknjameara fitnodekonomalaš ávkkástallamii turismabuvttan. Fitnodatolbmot leat hutkagoahztán čázádagaaide laktáseaddji prográmmabálvalusbuktagiid.

3.4. Leat gávdnan fitnodatgeahčaleami ođđa vejolašvuodđaid sápmelaškultuvrra ja turismma gaskasaš oktasašbarggus. Kultuvrii vuodđduuvvi prográmmabálvalusdoaibman lea ovdáneamen.

3.5. Leat gávdnan rájáid rastá olli oktasašbargui vuodđduuvvi turismma sierra hámiid ođđa vejolašvuodđaid ee. gávppašanturisma, čoahkkinturisma ja boradanturisma.

4. Nuoraid diđolašvuohta guovllu ealáhusain sihke bargooažžuma ja fitnodatceggema vejolašvuodđain lea lassánan.

4.2. Ollašuhttin

Projeavttas ledje vihtta bargopakehta, maid veagas ollašuhttigohte projektii ásahuvvon ulbmiliid.

Bargopakeahhta 1. Ealáhusaid kultursensitiivvalaš ja fierpmádatlágan ovddidanmálle

Bargopakeahhta 2. Ođđa márkanat: Guovllu dovddusuohta áidnaláhkásaš ja máŋgabearlat luonddu- ja kulturturismabáikin lassána

Bargopakeahhta 3. Fitnodatgeahčaleami ođđa vejolašvuodđaid ovddideapmi

Bargopakeahhta 4. Ovddiduvvo nuoraid báikegoddái báhcin ee. buktimiin diđolašvuhtii árbevirolaš ja báikkálaš ealáhusaid addin fitnodatgeahčaleami ja bargooažžuma vejolašvuodđat

Bargopakeahhta 5. Projeaktahálldašeapmi

a. doaibmabijut

Bargopakeahhta 1. Ealáhusaid kultursensitiivvalašvuohta ja fierpmádatlágan ovddidanmálle

Projeaktapláanas doaibmabijut:

o Testejuvvo ođđa doaibmanmálle, mas sierra ealáhusaid ja kultuvrraid ovddasteaddjit smihttet čovdosiid eallinfámolašvuđa bajideapmin (ealáhusaid ovddidanbargojoavku). Dán barggu dorjot eanagotti áššedovdibealit.

o Čohkkejuvvo ealáhusaid ovddidanbargojoavku, mas leat mielede sierra ealáhusaid ovddasteaddjit: Tenolaakson yrittäjät ry., Saamelaismatkailu ja yrittäjät ry. sihke

Báíšduoddara ja Gálldoaivvi bálgosat. Doaibmasuorggi beales sii ovddastit ee. turismma, boazoealáhusa ja rádjagávppi.

o Benchmarking m átki, mas oahpás muvvo iešguđet gieldda ealáhusaid ovddidanbargui, muitaluvvo projeavtta doaibmamis ja kultursensitiivvalaš doaibmanvuogis.

o Bargojoavku hálešta miedis vuoinjas sierra doaibmasurggiid oktii buktima addin vejolašvuodain ja váikkuhusain. Bargojoavkkus leat nannosit ovddastuvvon sápmelašdoaibmit.

o Geavahuvvo vejolašvuodaid m ielde veahkkin eanagotti áššedovdifierpmádat doaibmama doarjan: ee. Meahciráđđehus, Paliskuntain yhdistys, Pohjoisimman Lapin Leader, ProAgria Lappi / Lapin kalatalouskeskus ja fitnodatravvenbálvalusat, Sámi oahpahusguovddáš, Redu, Lapin ammattikorkeakoulu, Lapin keittiö mestarit ry. Dasa lassin rádjaguovlooktasašbarggus áššedovdibeallin leat SEG (Norga) ja Pohjoiskalotin rajaneuvonta.

OLLAŠUVVAN DOAIBMABIJUT:

Ohcejoga ealáhusaid ovddidanprojeakta álggi miessemánus 2018 ja 80 % bargoáiggiin bargi projeaktahoavda álggahii iežas barggu suoidnemánus. Projeavtta plánediin lei jo čielggas, ahte ovddidanbarggus dárbašuvvo bargojoavku, man lahtut ovddastit gieldda iešguđet giliid ja iešguđet válđoealáhusaid (turisma, boazoealáhus ja rádjagávpi). Iešaldes čielggas lei maiddái dat, ahte bargojoavkkus galget leat nannosit ovddastuvvon sápmelašdoaibmit, leahan Ohcejohka Suoma áidna sápmelaš-eanetlogu gielda.

Ealáhusaid ovddidanbargojovkui bivdojedje gieldda fitnodatgeahčaleaddjiid searvit nammadit iežaset ovddasteaddji. Mielde bargojovkui fidnejuvvui Ismo Manninen / Tenonlaakson Yrittäjät ry, Petteri Valle / Saamelaismatkailu ja –yrittäjät ry, Ari-Heikki Aikio / Báíšduoddara bálggus, Vesa Länsman / Gálldoaivvi bálggus ja Raimo Hekkanen / eallinfápmolávdegotti ságadoalli. Ismo Manninen lea doalvungávppi (rádjagávpi Norgii) hárjeheaddji fitnodatdoalli Gáregasnjárggas, Petteri Valle lea turistafitnodaga doalli Ohcejoga kirkosiiddas ja Raimo Hekkanen turistafitnodaga doalli Njuorggámis. Guktuid bálgosiid boazoisiid m ielde orrun ealáhusaid ovddidanbargojovkkus attii njuolggó háleštanoktavuođa sierra ealáhusaid gaskka ee. eanageavaheapmái laktáseaddji áššiin, mii dagai álkibun ja jodálmahii áššiid ovddos mannama. Dás ollašuvai geavadis kultursensitiivvalaš barganvuohki.

Ealáhusaid ovddidanbargojovku šattai lunddolaččat seammás maiddái projeavtta jođihanjoavkku rungun. Jođihanjoavkku dievasmahtte Leader Pohjoisin Lappi ovddasteaddjin fitnodatbálvalusrávvejeaddji Mika Kolehmainen, ruhtadeaddji

ovddasteaddjin ruhtadanášedovdi Anna-Kaisa Teurajärvi sihke projeavtta hoavda Ohcejoga gieldda ovddidan- ja ealáhusoavda Eeva-Maarit Aikio.

Vai fidnešii buriid lihkostuvvama vejolašvuodaid beassat projeavtta ulbmiliidda, de smiehtaimet dalán álgomuttus oktasašbargoguimmiid maiddái eanagotti áššedovdiorganisašuvnnain. Jurddan lei oažüt atnui sin áššedovdamuša laktáseemiin projeavtta doaibmabijuid ollašuhttimii ee. sierralágan skuvlemiid ja bargobájiid ordnemis. Lohpádusa oktasašbarggus ovddidanprojeakta oačcui álgomuttus ProAgria Lappis (fitnodatrávvenbálvalusat ja Lapin kalatalouskeskus), Lapin koulutuskeskus Redus, Lapin keittiö mestariyhdistysas, Lapin ammattikorkeakoulus, Bálgoiid ovttastusas ja Meahciráđđehusa Eräpalveluin. Maŋjá mielde searvvai maiddái Sámi oahpahusguovddáš Sogsakk ja rádjaguovlooktasašbarggus Norggas Deanus doaibmi SEG (Sámi Ealáhus- ja Guorahallanguovddáš / Samisk Nærings- og Utredningssenter A/S).

Benchmarking-mátki

Ealáhusaid ovddidanbargojoavku dagai benchmarking –mátki 8.-10.5.2019 Länsi-Lappi, gos oahpásmuvvui golmma gieldda ealáhusaid ovddidanbargui, fidnojuvvui fitnodagain ja muitaluvvui oahpásmansajiin Ohcejoga ealáhusaid ovddidanprojeavtta ja kultursensitiivvalaš doaibmanvuogi birra. Áiggi gávdnan móatkái lei váttisnehkui, man dagahii sihke turismadoaibmasuorggi ja boazoealáhusa jagijohtu. Móatkki ollašuvvan miessemánus váttáasmahtii eandalii oahpásmansajiid gávdnama turismadoaibma-suoggis, dasgo giđđasesoŋja maŋjá goasii buot báikkit ledje gidden uvssaideaset.

Móatkái vulgojuvvui Njuorggámis gaskavahkkoidit 8.5.2019 dmu 6.00, gos móatkai joatkašuvai Ohcejohkii ja Gáregasnjárgga bokte Norgii. Kárásjogas vuddjojuvvui Guovdageidnui ja doppe Heahttái deaivvadit Eanodaga gieldda ovddasteaddjiiguin. Eanodaga gieldda fállan bargomállásiid áigge háleštuvvui oktasašbargovejolašvuodain ja veardádaljojuvvui gielddaid vugiid ee. ealáhusbálvalusaid dikšumis ja fitnodat-doalliid organisašuvnnaid rolla gieldda ealáhusdoaimma oktasašbargoguoibmin. Beaivemállásiin Eanodaga fitnodatdoalliid ságadoalli buvttii ovdan bovdema fitnodat-čielggadeapmái Cape Laplandii, huskybeanagárdái. Bovden válđojuvvui mielas vuostá, dasgo ságastallamat beatnagiid turismaanus leamašan ovdan maiddái Ohcejogas. Heahtás móatkai joatkašuvai Muoná Harrinivai. Vaikke fitnodat lei gokčan uvssaidis sesoŋja maŋjá ja ledje mannamin bárrásiin fuolahusbarggut, de oaččuimet fitnodatčájáhhallama. Fitnodatčájeheami lassin šattai vejolašvuohta háleštit maiddái geasseturisma dilis ja dan ovddideamis.

Muonásmátki joatkašuvai Äkäslompoloi, gos ijastalaimet Ylläksen Yöpuu -nammasaš báikkis oahpásmemiin ná guovllu ovttu luopmobartafitnodahkii. Duorastaga iditborramuš lei stellejuvvon gávpeguovddážis doaibmi Cafe&Bar Routai, gos fitnodatdoalli, Gielddastivraáirras Mikko Lipponen muiitalii iežas fitnodaga birra ja fitnodatdoalliid gaskasaš oktasašbarggus eandalii jaskes áigge. Sáhkii badjánii maiddái ealáhusaid gaskasaš ruossalasvuodat Ylläsa guovllus, gos turismadoaibmasuorgi ja ruvkeindustriija gevvet gaskkohagaid giivvisge ságastallama eanageavaheamis.

Eanageavaheami sierralágan dárbbuin joatkašuvai hálešteapmi Kolari gielddadálus, gosa dagaimet gieldagalledeami. Kolari gieldda ovddasteaddjin iditbeaivve deaivvadeamis ledje gielddaráddhehusa ságadoalli Helena Kaikkonen-Tiensuu, ovddidanhoavda Nina-Maria Möykkynen, eanageavahaninšenevra Kullervo Lauri ja doaimmaheaddji Milla Salo. Eanageavaheapmái laktáseaddji ášiid lassin beasaimet gullat ee. gulahallama beavttálmuvvamis ja máŋggabeallásáččabun šaddamis dan maŋnjá, go Kolari gildii lea bálkáhuvvon doaimmaheaddji dahkat gieldda gulahallama.

Fitnodatdoalli Mikko Lipponen muiitala Cafe&Bar Rouda doaibmama birra.

Kolari eanageavahaninšenevra Kullervo Lauri muiitala Hannukainen ruvkke dilis ja gr ságadoalli Helena Tiensuu-Kaikkonen, Ismo Manninen ja Raimo Hekkanen guldalit.

Kolarismátki joatkašuvai Pelloi ja beaivemális borrojuvvui Vihreä pysäkkis Kahvila-ravintola Grannis. Jodánis oahpásmeapmi smávva "gávpeguovddáža" doaibmamii bocciidahtii ságastallama spesiálagávppiid eallinvejolašvuodaid birra Ohcejogas.

Benchmarking-mátkki goalmmát gieldagalledeapmi dahkkojuvvui Badje-Durdnosii duorastaga veaigin. Mii leimmet buktán ovdan sávaldaga, ahte beasašeimmet gullat earenoamážit rádjagávppi dilis ja Badje-Durdnosa gieldda nana fitnodatvuodus ja vuogis dahkat fitnodatrávvema. Badje-Durdnosa gieldda ovddasteaddjin leigga

gielldastivra ságadoalli Reetta Laitinen ja fitnodatrávvejeaddji Toni Kraatari. Fitnodatdoalliid deaivvadeamis ovddastii Teemu Alaviippola, gean fitnodat Rauta ja Kone Nippeli gávppaša nannosit maiddái rastá rájá Rutti. Galledeami maŋná smiehtaimet, lihkostuvašedjego Ohcejogas, dego Badje-Durdnosis, fitnodatdoalliid jeavddalaš iđitkáffedilálašvuodat molsašuvvi ášshedovdigalledemiiguin, maid fitnodatbálvalusat lágidit.

Gieldaguovddážis mátki joatkašuvai Meltosjávrris doaibmi turismasuorggi bearashaftnodahkii Loma-Vietosii, gos válldiimet idjasajid ja boraimet eahkemállása. Ovdal eahkemállása fitnodatdoalli Tuija Kariniemi-Saukkoriipi čájehii doaibmalanajaid ja muijalii fitnodaga historjjás ja iežas fitnodatdoalu bálgá birra. Eahkemállásiidda leigga bovdejuvvon mielde boazodoalu benchmarkena čalmmis atnimiin Palojärvi bálgosa boazoosit Tapio Vuolo ja boazodoalli, boazoturismafitnodaga doalli Raimo Yliniva Luppoporos. Luppoporo dikšu Loma-Vietosa áššeħasaid boazosafáriid ja ná gulaimet geavada vásáhusaid birra oktasašbarggu mearkkašumis turismma ja boazodoalu gaskka.

Bearjadaga mátki joatkašuvai Loma-Vietosis borrojuvvon iđitborramuša maŋná Roavvenjárgii. Logemat kilomehtera ovdal gávpoga lea okta Lappi boarrásamos boazodálloturismabáikkiin Konttaniemi boazodállu, gos min lei vuostáváldimin fitnodaga dálá beaivválašhoavda Mari Konttaniemi vuohpainis, fitnodaga vuodđudeaddji Matti Konttaniemiin ja ovttain birrajagi bargogaskavuođas bargi oahpisteaddjiin Jannein. Matti Konttaniemi muijalii fitnodaga vuodđudeami álgomuttuid birra ja máŋgga olbmo eahpideaddji jurdagiiiguin boazodálloturismma vuostá 1980-logus. Mari Konttaniemi muijalii ee. fitnodaga sohkabuolvvalotnašuvvamis, doaibmanvuodđojurdagiid ja áššeħasvuodaid birra.

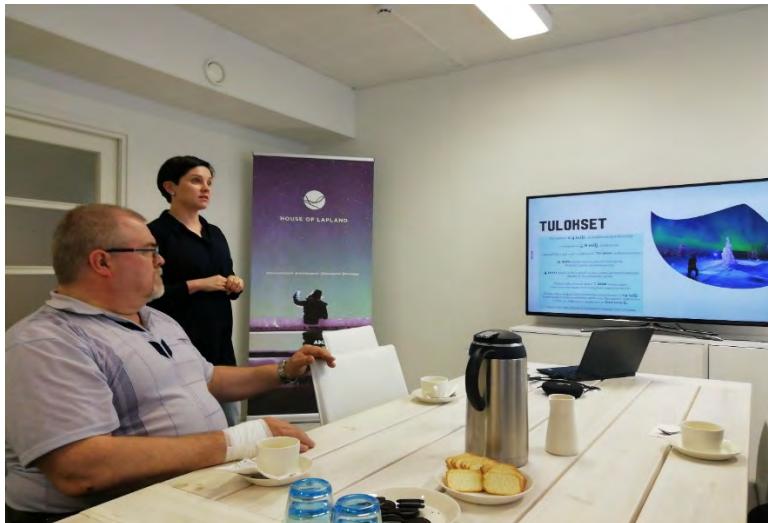

Konttaniemi boazodálu šilljobirrasii oahpásmeapmi.

Ohcejoga gielda oamasta House of Lapland'á ja lea mielde mágga HOL jorahan prográmmas, ee. eallinfápmoprográmmas. Konttaniemi boazodálus mátki joatkašuvai gávpogii ja HOL lanjaide Valtakatu guoras, gos fitnodatsearvvi beaivválašhoavda Sanna Tarssanen lei gárvvis váldit ealáhusaid ovddidanbargojoavkku vuostá ja muitalit fitnodatsearvvi ja iešguđet prográmma birra, main Ohcejoga gielda lea mielde.

House of Laplandis manaimet Lapin Ely-guovddáža lanjaide doallat sihke ealáhusaid ovddidanprojeavta ja turismma eanageavahanplána –projeavta jođihanjoavkkuid čoahkkimiid. Ealáhusaid ovddidanbargojoavku dahká guktuid projeavttaid jođihanjoavkkuid runggu, dasgo projeavttain bargojuvvui divttis oktasašbargu.

House of Lapland beaivválašhoavda Sanna Tarssanen muiatalii fitnodatsearvi doaibmama birra ja ealáhusaid ovddidabanbargojoavkku lahttu Ismo Manninen guldalii dárkilit.

Bargopakeahhta 2. Ođđa márkanat: Guovllu dovddusvuohta áidnalunddot ja máŋggabeallásaš luonddu- ja kulturturismabáikin lassána

Projeaktaplánas doaibmabijut:

- o Válđojuvvo čielggas ođđa kultuvra- ja luondduturismasisdoaluin ja vejolašvuodain sihke daid oaivvilduvvon geavaheaddjijoavkkuin, maiguin buot fitnodatdoallit nákcejít ávkkástallat.
- o Oassálastrojuvvo guovllu luonddu- ja kulturturismii laktáseaddji márkanastin-dáhpáhusaide.
- o Oassálastrojuvvo guovllu hárrái beroštuvvan organisašuvnnaid oahpásmanmátkkiid ordnedemiidda.
- o Dahkkojit eará dárbbashaš doaibmabijut, mat lasihit guovllu dovddusvuoda ja imago nuppástuhettima ee. gulahallama vugiiguin.

OLLAŠUVVAN DOAIBMAIJUT:

Guovllu dovddusvuoda lasiheapmi

Jođihanjoavkkus gevvojuvvon ságastallamiid sihke iešguđetlágan jearademiid ja máhcahagaid vuodul bodii čielggasin, ahte Ohcejogas lea ain ollu bargamuš, vai guovllu dovddusvuhta lassánivčii nu turismabáikin go ássanbáikinge. Márkanastimii bidjanvuloš resurssat leat nu ovttat fitnodagas go gielddasge hui rájálačča.

Jođihanjoavkkku nuppi čoahkkimis mearriduvvui ságastallamiid manjá, ahte guovlomárkanastimii biddjojit ruđat stuorrát oastimiin ášshedovdibálvalusaid dan ollašuhttimii. Stuorra ruhtabidjan guovllu dovddusvuoda lasiheapmái dárkkuhii geavadis dan, ahte projeavtta budjeahta oastobálvalusaide várrejuvvon ruđain sullii 70 % manai dán dárkkuhussii.

Dasgo gažaldagas lei mearkkašahti ruđalaš bidjan, de bivdojedje jođihanjoavkku lahtuin niesttit ášshedovdibálvalusain dahkan láhkai gilvalahtima sisdollui. Ovdal go fálaldatbivdda almmuhuvvui buohkaide rabas gilvalahtimin elektrovnnalaččat Cloudia smávvaskáhpónbálvalusas 31.12.2018, de jorai fálaldatbivdda velá kommeanttaid várás jođihanjoavkku lahtuin.

Mearreáiggi rádjai bohte njeallje fálaldaga ja buot fálaldaga guođdán beliiguin gevvojedje aiddostahti ráđđadallamat 1.2.2019. Deaddoárvoguovdasaččat addojuvvon čuoggáid ja aiddostahti ráđđadallamiid vuodul ášshedovdibálvalusaid buvttadeaddjin eallinfápmolávdegoddi mearridii válljet roavvenjárgalaš fitnodaga Kota collective.

Kota collective bargu álggi doaibmaplána dárkkálmahtimiin ja dahkamiin brándi čielggasmahttimii laktáseaddji jearahallama ja dan bohtosiid analyseremiin. Guovlomárkanastimii laktáseaddji bargu joatkašuvai oppa geasi 2019 ja borgemánu jođihanjoavkkus dohkkehuvvui brändigirji, gráfalaš rávvagat ja lanserenkampánja sisdoallu.

Ođđa Explore Utsjoki –brándi lanseregohte facebook –kampánjan, mii oaivvilduvvui ruovtturiikka lassin olgoriikkaid (Hollánda, Englánda, Sveica). Vásáhusaid mielde olbmuid lea álkkit movttiidahttit sosiálalaš medias gilvvuid bokte, nuba brándi lanserenkampánjii laktojuvvui gilvu, mas jerrojuvvui västideaddjis buoremus ášši Ohcejogas. Kampánja álggi skábmamánu 4. beaivve 2019 ja vuosttas kampánjavahku logut ledje:

orgánalaš oidnon: gokču 7 674 / čatnaseapmi 1 779

máksojuvvon oidnon: gokču 108 009 / čatnaseapmi 1 779
oktiibuot: gokču 115 683, main čatnaseamit 4 219.

Facebook-gilvui oassálaste oktiibuot 1 565 vuosttas kampánjavahku áigge.

Guovtte kampánjavahku maŋjá logut ledje facebookas čuovvovaččat:
orgánalaš oidnon: gokču 28 069 / čatnaseapmi 2 521
máksojuvvon oidnon: gokču 180 855 / čatnaseapmi 5163
oktiibuot: gokču 208 924 / čatnaseapmi 7 684

Ođđa čuovvuid Explore Utsjoki facebook-siidu oaččui 280. Gilvui oassálastit ledje guovtte vahku áigge oktiibuot 2 117.

Instagramas Explore Utsjoki-kontu oaččui ođđa čuovvuid 128 ja orgánalaš oidnoma bokte bohte 648 liikoma.

Seamma áigái Instagramas jorahuvvui váikkuhanmárkanastinkampánja.

Váikkuhanmárkanastin lei Terhi Tuovinen, gean Explore Utsjoki –postemiin liikojuvvui 1 630 geardde.

Only in Lapland Instagram-konttus Explore Utsjoki postemät ožžo 1 515 liikoma ja facebookas ledje guokte postema, main liikojuvvui oktiibuot 182 geardde ja dain dahkkojedje guhtta juohkima. Only in Lapland leat Lappi virggálaš turismasiiddut.

Juovlamánuš 2019 ollašuhttojuvvui Finnmárkui Norgii facebook-kampánja, mas muitaluvvui juovlagávppašan- ja uhcajuovllaid doallanvejolašvuodain Ohcejogas. Nubbi facebook-kampánja dahkojuvvui ođđajagemánuš 2020, mas iskkaduvvui, leatgo norgalaččat beroštuuvvan čoahkkinturismmas Ohcejogas. Ođđajagemánu kampánja bohtosat dorjo dan áddejumi, ahte márkanastinkampánja oppalaš dásis almmá, ahte sáhttá máinnašit nama mielde bálvalusaid buvtadeaddji ovttaskas fitnodagaid, ii leat doaibmi. Iskkadeamis ohppojuvvui, ahte kampánjastimis galgá leat mielde njuolggó liŋka bálvalusaid fálli fitnodahkii, vai das fidnešii nu stuorra ávkki go vejolaš.

Giđa 2020 doaibmabijut

Giđa 2020 áigge testejuvvui lasi ja buktojuvvui ovdan ođđa brándi golmma dieđiheamis ovddimužžan válljejuvvon temá vehkiin lagamustá fierpmis ja some-kanálain. Guovllu google -gávdnon buorráni mearkkašahti láhkai, muhto veláge fidnimearit eai šaddan dal nu stuorisin. Buoremus dilli gávnnahuvvui leat ohcansániin "majoitus utsjoki", mainna njukčamánuš 2019 sadji lei 14 siiddus 2 ja njukčamánuš 2020 sadji lei 1 siiddus 1.

Giđa 2020 áigge ollašuhttojedje maiddái guokte váikkuhanmárkanastinkampánja Instagramas. Luonddugovvejeaddji Eeva Mäkisis leat 115 000 čuovvu IG-konttus ja su kampánja ollašuhttojuvvui guovvamánu. Su almmuhus oačcui 57 147 čájehangearddi ja daidda reagerejuvvui 6 511 geardde. Nuppi váikkuhanmárkanasti Terhi Tuovisa cuonjománu kampánja oačcui 48 924 čájehangearddi, man sáhttá atnit fiinna lohkun, go su IG-konttus leat 16 900 čuovvu.

Buot some –kampánjaid bokte oktiibuot masá 450 000 olbmo oidne almmuhusaid Ohcejogas.

Kota collective dagai govvabáŋkku ja brándivideo, mat leat buohkaid ohcejohkalaš fitnodagaid anus nuvttá. Materiála geavaheamis leat dakhkojuvvon rávvagat ja geavaheaddjit dahket gielldain soahpamuša, jos hálliit geavahit materiála márkanastindoaimmaineaset. Eanemusat materiálas leat jearadan turismafitnodagat ja mátkkoštankoordinátor leamašan ja lea ain čoavddasajádagas dakhkojuvvon materiála juohkimis fitnodagaide ja iešguđet some-kanálaide.

Čoahkkáigeassun sáhttá dadjat, ahte guovllu dovddusuđa lasiheapmái ja gávdnomii berre bidjat resurssaid eanet go ovdal guhkeságáš sisdoallo-buvttademiin ja bálvalusaid plánejuvvon ovdanbuktimiin.

Dieđiheapmi brándiođasmahttimis

Ealáhusaid ovddidanprojeakta dagai divttis oktasašbarggu Ohcejoga turismma eanageavahanplána –projeavttain ja projeavttat dolle ee. oktasaš info- ja háleštandilálašvuođaid iešguđet gilis. Njukčamánu 2019 ordnejuvvojedje projeavtaid oktasaš gilieahkedat 25.3. Ohcejogas stivrrasáles ja 26.3. Gáregasnjárgga gilidálus. Dáid gilieahkediid birra dieđihuvvui máŋggain facebook-konttuin, šleđgapoastasáddagiiguin, giliid almmuhantávvaliin sihke Inarilainen –aviissas guktuid gillii, sáme- ja suomagillii.

Explore Utsjoki brándiođasmahttimis dakhkojedje mediadieđáhusat suomagillii ja eangalsgillii. Dieđáhusa vuodul Lapin kansa almmuhii sihke digi- ja prentejuvvon aviissas sága 12.11.2019 bajilčállagiin "Utsjoki uudisti matkailunsa brändiä yhdessä kolmen kylänsä väen, paliskuntien ja yröttäjien kanssa".

Saariselän Sanomiin sága bajilčálan lei "Utsjoki uudisti matkailubrändinsä yhdessä paikallisyhteisön kanssa".

Dieđáhus oačui maiddái Englándezas The Guardian –bláđi beroštuvvat Ohcejogas ja Visit Finland PR-ossodagain gevvojuvvojedje álgui ságastallamat bláđi doaimmaheaddji galledeamis Ohcejogas geassit 2020. Korona cakkai dán galledeami ollašuvvama.

Maiddái juovlamánu 13. beavve Forbesis almmustahton ságas "A Local Guide To Exploring Finland" bajiduvvui Ohcejohka ovdan oktan buoremus guovssahasaid geahčanbáikin nuppiin sániin riikkaidgaskasašge oidnon lea projeavtta váikkuhusain fidnejuvvon guvlui.

Skuvlemat

Guovlomárkanastin mearriduvvui dahkat eanaš digikanálaiguin ávkkástallamiin ja dasa vuodđuduuvvamiin ordnejuvvojedje guokte skuvlenbeaivvi, main skuvlejeaddjin doibmiiga Kota collectives Harri Tarvainen ja Jani Kärppä. Skuvlemat ledje buohkaide rähpasa ja nuvttá. Vuosttas skuvlenbeaivi dollojuvvui 29.8.2019, mii lei some- skuvlenbeaivi ja nubbi dollojuvvui 24.10.2019, mas vudjo fierbmesiidduide. Skuvlemis gevvojedje čađa guovddáš sisdoallobuvttadeami vuđđosat, sáddaga hábmen áššejas- ja ohcanmášenvulgosaččat sihke deatalaš teknihkalaš detáljaid Googles gávdnama ovddideapmin. Skuvlemis dieđihuvvui sierra kanálain, ee. ealáhusdoaimma facebookas, šleadgapoasttain fitnodatdoalliide, gieldda fierbmesiidduin almmuhusain dáhpáhusaid birra sihke báikkálaš Inarilainen-aviissas.

Márkanastindáhpáhusat

Projeaktaplána mielde lei vejolašvuohta oassálastit luondu- ja kulturturismii laktáseaddji márkanastindáhpáhusaide. Dásá vuodđuduuvvamiin mearriduvvui oassálastit Oulus ordnejuvvon Pohjois-Suomen erämessuide 17.-19.5.2019. Oassálastin lei vuodustallojuvvon maiddái odđa brándi ovdanbuktimä vuosttas iskkadeapmin ja eandalii guovllu dovddusvuoda lasihemiin. Explore Utsjoki lassin maiddái gieldda odđa logo testejuvvui, leago oktiivejeaddji brándiin. Ohcejoga fitnodagaide sáddejuvvui šleadgapoasta ja muitaluvvui vejolašvuodas oassálastit gieldda ossodahkii ovdamemarkka dihtii dieđihančállosiid hámis. Bákki ala Erämessuide fitnodagain bođii Luossa Tero Ronkainen ja dieđihančállosiid fidniimet viđa fitnodagas juohkimii.

Guovllu dovddusvuoda lasiheami áidnalunddot ja máŋggabeallášaš luondu- ja kulturturismabáikin dahkagođiimet odđajagemánus 2020 Helssegis ordnejuvvon virolaš Matka –meassuide. Ohcejoga gielddas lei iežas smávva ossodat Inari- Saariselkä Matkailu –ossodaga bálddas, dasgo háliideimmet čielgasit profileret iežamet turismabáikin eatge dušše ISM oassin. Meassuide oassálaste gieldda

turistafitnodagain fysalaččat njeallje ja moadde eará fitnodaga ledje mielde dieđihan-čállosiid hámis.

Ođasmahttojuvvon turismabrándi vehkiin lei dárkkuhus joatkit guovllu dovddus-vuođa lasiheami miessemánus Lapin Erämessuin Roavvenjárggas, gosa leimmet várren ossodaga guovvamánus. Meassut leat čohkken ovddit jagiid badjel 20 000 fidni, muhto koronapandemiija cakkai dágne dáhpáhusa ordnema ja mis bázii ná okta stuorra dáhpáhus ávkin anekeahttá guovlomárkanastima dáfus oaidnimiin.

Govas Gálddoaivve bálgosa várreboazoosit Niila Laiti, projeavtta jođiheaddji Eeva-Maarit Aikio ja fitnodat Tero Ronkainen Pohjois-Suomen erämessuin Oulus.

Bargopakeahhta 3. Fitnodatgeahčaleami oðđa vejolašvuodaid ovddideapmi

Dán bargopakeahdas válđojuvvui nannosit vuhtii doaibmanbiras nuppiin sániin go doibmejuvvo sápmelašeanetlogu gielddas, de galgá válđit vuhtii sámekultuvrra ja doaibmat kultursensitiivvalaččat. Čađa buot doaibmabijuid ollašuhftima válđojuvvui čielggas seammás maiddái fitnodagaaid ovddidandárbbuin ja addojuvvui diehtu fitnodatdoaibmama vejolašvuodain ja fidnemis leahkki fitnodatrávvenbálvalusain.

Bargopakeahhta juohkásii viđa sierra vuolledeoibmabidjui: bohccobierggu joatkkagieđahallan, luonddus fidnen ávdnasat ja daid bavttan ráhkadeapmi, căzádagaid viidásut geavaheapmi, sámekultuvra ja turismma sierra hámit.

3.1 Bohccobierggu joatkkagieđahallan

- o Buktojuvvo báikkálaš fitnodagaide ovdan bohcco joatkkagieđahallamii ja spesiálabuktagiid ráhkadeapmái laktáseaddji vejolašvuodat, ee. hutkojut oðđa vejolaš buktagat, maiguin buot fitnodatdoallit sáhttet ávkkástallat sihke válđojuvvo čielggas lagašborramuša ávkin atnima vejolašvuodain almmolaš kievkkanis ja restorájnain.
- o Ordnejuvvoit bavttahutkamii laktáseaddji oahppomátkkit
- o Válđojuvvo čielggas fitnodagaaid buktagiid ovddidandárbbuin sihke dorjojuvvo vejolaš fitnodatjoavkoprojeavta áigáioažžumis.

OLLAŠUVVAN DOAIBMABIJUT:

Ohcejoga gielddas leat guhtta bohccobierggu joatkkagieđahallanfitnodaga. Ealáhusdoaibma lei jo ovdal projeaktaplánema fidnen jearademiid olbmuin, makkár vejolašvuodat livčé fidnet doarjaga bohccobierggu vuovdaleapmái muhtun dakkár rohppaosiid buohta, main lea unnit jearru ja spesiálabuktagiid buohta. Dán ášši doalvugohte projeaktaplána sisä deattuhemiin bavttahutkanoaidninčiega ja oktasašbargoguoibmin fidnejuvvojedje Lapin koulutuskeskus Redu borramuš-gálvoskuvlen ja Lapin keittiö mestariyhdistys. Borramušgálvoahpaheaddji Hannu Pekkalain ja Lapin keittiö mestariyhdistysa ságadoalli Petri Selanderiin dollojedje skuvlema sisdoalu plánenčoahkkimat. Vuolggasadjin lei, ahte bargobájide oassálastiiguin ovttas bavttahutkan dáhpáhuvašii oahppalágádusa kievkkanis ee. dakkár bavttan, maid sahtášii doalvut restoráńjaášöhəsa dállerkii.

Bavttahutkanbargobájied plánejedje ollašuhttit golmma gearddi ollislašvuohdan ja sesoňjaid olggobealde, vai oassálastinvejolašvuohda livčii boazobiergogiedahalliid lassin maiddái restoráńjaid kievkkanbargiin. Vuosttas bavttahutkanbargobádji ja oahppomátki bohccobierggu Roavvenjárgga guovllu joatkkagieđahalliid lusa galge ollašuhttojuvvot čakčamánu 2018 gaskkamuttus ruškesesonja maŋjá ovdal go bigálusáigi álgá. Bargobájii ii sahttán ordnet, dasgo dušše okta fitnodat almmuhii

loahpas iežas oassálastit bargobádjái. Eará fitnodagat eai čatnasan dán doaibmabiju ollašuhttimii ja go ášši lei ná, de doaibmabiju ii beassan ollašuhttit plánaid guhkkelii.

Plánema vuolde lei maiddái oažžut fitnodatjoavkoprojeavtta áigái, mas livčii beassan ovddidit oktasašbarggu bohccobiergovuovdaleamis ja logistihkas. Dán ášsis projeakta-hoavda geavai ságastallama ovddalgiitii Bálgosiid ovttastusa doaimmahathoavddain ja gávn nahuvvui, ahte livčii hui jierpmálaš geahčalit oažžut oktasaš márkanastin- ja vuovdinvuođu ja sihke oktasaš fievrrideami Ohcejogas čađa Suoma buot dan giedħallojuvvon bohccobirgui, man Ohcejoga bohccobiergogieħħallit buvttadit. Lei goittotge nana eahpádus, ahte áigi ii leat vel láddan dákkár doaimmaide ja dát eahpádus šattai konkrehtalažjan.

Boazodálloturismma ovddideapmi

Turismma lassáneami mielde Ohcejogas lea lassánan jearru prográmmabálvalus-fitnodagaide ja eandalii autenttalaš aktivitehtaide dego boazosafáriide. Ruhtadeaddji mieđismielalaš oainnu vuodul geavahuvvojedje bohccobiergggu buvttahutkamii budjeħtejuvvon ruđat boazodálloturismma ovddideami bargobádjái. Ášsis vulgojuvvui johtui vásihuvvon oahppama dáfus geahčamiin. Buoremus livčii lean, jos bargo-bádjái oassálastán boazodálloturismafitnodatdoallit livčé beassan vuolgit benchmarking –mátkái, muhto buohkaide vuogas áigi ii kaleandaris gávdnon. Áidna ollašuhttindohkálaš molssaeaktu lei buktit boazodálloturismafitnodatdoalli doallat bargobáji Ohcejohkii.

Kriterian bargobáji doallái biddjui, ahte fitnodat galgá leat guhká suorggis doaibman, vai gávdnošii doarvái oaidnu ja hárjánupmi fitnodaga doaibmama ovddideamis ja hálddašuvvon stuorrumis riikkaidgaskasaš áššehasaid páras. Kriteriaid devddii Napapiirin porofarmi Oy, mii doalai bargobadjebeaivvi Ohcejogas lávvardaga 31.8.2019.

Lagasborramuša ávkin atnin almmolaš kievkkani

Ohcejogas lea kirkosiiddas guovddáškievkkan, gos ráhkaduvvon borramuš juhkojuvvo sierra doaibmačuoggáige ee. skuvlii ja beaiveruktui. Gáregasnjárgga skuvllas ráhkaduvvo borramuš, seamma Njuorggáma skuvllas. Guovddáškievkkana eamit lea geahčalan dahkat oktilažjan dán golmma ráhkadansaji borramušlisttáiid ja

oastindoaimmaid, muhto ainge muhtun vierut ja miellaguottut leat ovddideami dáfus oaidnimiin váddása nuppástuhttit.

Báikkálaš ávdnasiid geahččalit geavahit vejolašvuodaid mielde, muhto málesdoarvvi haddi meroštallá bealistis ee. bohccobierggua ja luosa geavaheami. Jorri borramuš-listtás lea geahččaluvvon oktii vahkus ráhkadir juoidá bohccos ja das leage burest lihkostuvvon. Deanu luossa lea geavahuvvon lagamustá herskobottuide boarrásiid boradeamis. Go geahčaduvvo lagašborramuša ossodaga oppalašhattis euroiguin, de gielddas lea buorre dilli mángga eará gielddaa ektui.

Giđđaáimmus goikan bohccobiergu

3.2 Luonddus oažun ávdnasat ja daid joatkkagiedahallan

- o Buktojat báikkálaš fitnodagaide ja doaibmiide ovdan luondu ávdnasiid ja daid joatkkagiedahallandoaimmaide laktáseaddji vejolašvuodat.
- o Ordnejuvvo benchmarking-mátki Giemajávrá Lapin koulutuskeskus REDU Giemajávrre doaibmasadjái sihke oahpásmit Anára luonddubuvttasuorggi ovddidandoaimmaide ja Luovakka doaibmamii.
- o Ordnejuvvojat luonddubuktagiid čoaggimii ja ávkin atnimii laktáseaddji skuvlenbeavvit.

OLLAŠUVVAN DOAIBMABIJUT:

Dán doaibmabiju ollašuhttigohte plánemiin luonddubuktagiid čoaggimii ja ávkin atnimii laktáseaddji skuvlenbeivviid. Johtui vulgojuvvui ođđajagemánus 2019 plánenčoahkkimiin, gosa ledje bivdojuvvon mielde guokte báikkálaš luondušattuid ášshedovdi. Čoahkkimis plánejuvvui luonddunjattašattuid ja guobbariid čoaggin gávppálaš anu dáfus oaidnimiin ja váldimiin fidnogeahčaleami nannosit vuhtii.

Čoahkkima boađusin mearriduvvui ordnet luonddurtakurssaid Njuorggámis ja Gáregasnjárggas sihke gávpeguopparkurssaid Ohcejogas ja Gáregasnjárggas. Skuvlema áigin šihttojuvvui luonddurtakursa Njuorggámis, Buolbmatjárris 15.-16.6. ja Gáregasnjárggas 20.-21.7.

Guopparkurssaid áiggit šihttojedje 17.-18.8. Ohcejogas ja 24.-25.8. Gáregasnjárggas. Skuvlenbeivviid oktasašbargoguoibmin bivdojuvvui Ohcejoga rávesolbmuidskuvla ja skuvlejeaddjit gilvalahttojedje.

Luonddurtakurssaid sáhtte doallat nugo lei plánejuvvon ja stuorra beroštumi geažil kurssaide plánejuvvui joatkkaskuvlemin luonddunjattaašattuid ja murjiid joatkkagieđahallamii laktáseaddji skuvlenbeaivi gávppálaš anu vuhtii váldimiin. Dát skuvlenbeaivi galggai álgoálggus ollašuhttojuvvot golggotmánus 2019, muhto sirdojuvvui doallat cuonjománus 2020, vai oassálastiin livčče vejolašvuodat ee. sierralágan urtasiráhiid, sávttaid, teadjaseaguhusaid ja dildduid ráhkadeapmái dalán ođđa šaddobaji álggus. Koronapandemiija geažil skuvlema gárttai goittotge šluhttet oppalohkái.

Guopparkurssaid gárte šluhttet goike geasi ja dan dagahan guopparvátnivuođa geažil Ohcejogas.

Lapin koulutuskeskus REDU Giemajárrri doaibmasajis skuvlejuvvoyit luondduriggodatbuvttadeaddjit ja plánaid vuolde lei dahkat benchmarking-mátki dohko. Seammás lei dárkuhus oahpásmit maiddái Luovakka doaibmamii Anáris. Giemajárris ii goittotge álgán čakčat 2019 luonddubuvtarávvejeaddji skuvlen, nuba benchmarking-mátki bázii ollašuvakeahttá.

3.3. Duottarjávrit, jogat ja jieknamearra

- o Čázádagaid ávkkástallanvejolašvuodat guolástanturisma prográmmabálvalusain čielggaduvvojot oktasašbarggus Meahciráđđehusain ja osolašgottiiguin.
- o Čázádagaid turismmas ávkkástallamii laktáseemiin smihttojot ođđa buktagat ja ođđa fitnodatdoaibmama vejolašvuodat Ohcejogas.
- o Ordnejuvvojot golbma fierpmáiduvvan- ja oahppomátki rastá rájá olli oktasašbarggu olis Norgga lagašguovlluide.
- o Váldojuvvo čielggas fitnodagaid buktagiid ovddidandárbbuin.

OLLAŠUVVAN DOAIBMABIJUT:

Duottarjávrrit

Turismma prográmmabálvalusain leamašan dárbu gávdnat duottarjávrriid, gosa turismafitnodagat sáhtáshedje doalvut áššehasaideaset guolástanreaiſſuide.

Probleman leamašan earet vuogas báikkiid gávdnan, de mäddái báikkiide beassan, eatnama oamasteapmái ja geavaheapmái čatnaseaddji áššiid geažil.

Prográmmaplána mielde cielggadišgohte oktasašbarggus Meahciráđđehusa Eräpalveluiguin, livčego áššái gávdnamis čovdosat. Ohcejoga gieldda eatnamiin 80 % leat stáhta oamastusas nuppiin sániin almmá oktasašbarggu haga Meahciráđđehusain ášši ii ovdán. Iežas váttisvuoda oktasašbargui buktá dat, ahte duottarjávrriin háladettiin leat dakhamušas joba golmmain sierra vástusurggiin: Eräpalvelut, Luontopalvelut ja Kiinteistökehitys.

Vuosttas buohkaide rabas ságastallan- ja infodilálašvuhta dollojuvvui 7.9.2018 Eränkävijät-searvi stobus, gos mielde ledje Lapin kalatalouskeskus (ProAgria Lappi) ja Meahciráđđehusa Eräpalvelut. Lapin kalatalouskeskusa beaivválaš jođiheaddji Eero Liekonen ja Meahciráđđehusa Eräpalveluid sierraplánejeaddji Markku Vierelä álggaheigga iežaska ságaiguin ášši ja buvttiiga ovdan osolašgottiid mearkkašumi duottarjávrriid buohta. Ságastallan gevvojuvvui mäddái sierravuđđosaš guollebivdovoigatvuoda mearkkašumis čázádagaid geavaheapmái. Guolástanpolitihkka ja duottarjávrriide beassan bocciidahtte mäddái sakka ságastallama.

Eräpalveluid oaidnu duottarjávrriid ovddideamis turismaatnui vuodđuduvaí ovddeš vásáhusaide guovllus: ášši vánit ovdána ovdal go báikkálaččat ja namalassii sierravuđđosaš guollebivdovuoigatvuodaí oamasteaddjit čatnasit ovttamielalaččat ovddidišgoahtit duottarjávrebáikkiid ja daidda beassama.

Oktasašbargu mäddái dán doaibmabiju ollašuhttimis dahkkojuvvui Ohcejoga turisma eanageavahanplána –áigumušain, muhto hástalus joatkašuvvá ain nuppiin sániin man láhkai turismma prográmmabálvalusaide gávdnošedje lasi duottarjávrrit, mäddä turismafitnodagat sáhtáshedje doalvut áššehasaideaset guolástanreaiſſuide.

Eero Liekonen Lappi guolástanguovddážis ja Markku Vierelä Meahciráððehusa Eräpalveluin Eränkävijät-searvvi stobus ságastallandilálašvuodas 7.9.2018.

Jiekŋamearra

Norgga lagašduoddarar ja jiekŋamearra addet lassevejolašvuodáid prográmma-bálvalusaid ordnejeaddjiide nu Ohcejogas go Norgga ránnjáielddainge. Rájá rastá olli oktasašbarggu ja fierpmáiduvvama namas mearriduvvui projeavttas ordnet golbma oahppomátkki Ohcejogas Norggabéallái. Vuosttas dánin mátkkiin ollašuvai 24.10.2018 projeavtta hoavda Eeva-Maarit Aikio ládestemiin. Mielde ledje njealji ohcejohkalaš fitnodagas ovddasteaddjit ja sii besse testet gonagasreabbásafári, jurddan dat, livččiigo buvtta dakkárin vuotas sin áššeħasaide ja doaimmašiigo oktasašbargu norgalaš safárifitnodagain. Dát oahppomátki dahkkojuvvui Várjjatvuona bahtii.

Oahppomátkkálaččat boahtimin meara alde gáddái gonagasreabbásállašiin

Čakčii 2019 plánejuvvon oahppomátkki Kirkonjárgga guvlui gárte sirdit ovtaágásaš-deaivamiid geažil giđđii 2020. Giđđat galggai dahkat maiddái mañimuš oahppomátkki Porsáŋggu vutnii, muhto guktot oahppomátkkit šadde šluhttejuvvot korona-pandemija geažil.

Jogaid leat dáid mañimuš jagiid rádjai atnán ávkin geavadis dušše guolásteaddjit. Deanu ođđa, lagi 2017 fápmui boahtán guolástannjuolggadus geahpedii sakka guolástanturisttaid sihke Deanu alde ja Detnui luoti oalgejogain. Dát bealistis oačui áigái nuppástusa das, ahte čázádagain ávkkástallagohte maiddái eará aktivitehtadoaimmain go dušše guolásteamis. Jagi 2019 geassit dievvagohte iešguđet sosiálalaš media kanálat govaiguin, maid turismafitnodagat ja sin ášhehasat postededje nu fanas- go kanohttareaissuin, seamma go maiddái čuoččat meallumis. Aktivitehtaid fálli fitnodagat gárte investeret lasi biergasiid earet čáziid alde dáhpáhuvvi doaibmamii, maiddái meahccesihkkelastimii, dasgo dat lea sakka lasihan beroštumi maiddái Ohcejogas.

Ođđa buktagat prográmmabálvalusain leat viiddidan maiddái ášhehasráhkadusa.

3.4. Sápmelaškultuvra

- o Buktit oktii turismafitnodatdoalliid sihke Sámi oahpahusguovddáža kultursuorggi ášshedovdiid ja duodjeservviid guorahallat, man láhkai kulturfitnodaga oažju áigái o Sámémusihka buohta dahkat oktasašbarggu Sámi musihkkaakademija projeavttain ja fierpmádagain (Interreg Nord, Sámi oahpahusguovddáš, Ohcejoga gielda, Sámi allaskuvla) musihkkii vuodđuduuvvi prográmmabálvalusdoaimmaid áigái oažuma várás.

OLLAŠUVVAN DOAIBMABIJUT:

Sámeduojut

Sápmelaškultuvrii laktásit deatalaš oassin duojit. Guovllus lea morihuvvon váttisuhtii, ahte árbevirolaš dujiid máhtiid joavku áitá hárvut ja ođđa máhttit bohtet menddo unnán. Dujiid dárbbasit ee. mátkemuitun ja namalassii guovllus ráhkaduvvon dujiin lea šaddan turisttaidge gaskavuođas jearru. Čoavddus ohccogodii fidnemiin oktii Sámi oahpahusguovddáža, báikkalaš giehtaduodjesearvi Šiella ja turismafitnodatdoalliid vuosttas oktasaš čoahkkaneapmái njukčamánuš 27.3.2019. Mielde lei maiddái Leader Pohjoisin Lappi Parasta pohjoisesta –projeakta, mas oktan doaibmabidjun lei ovddidit duodjefitnodatgeahčaleami. Seammás fidnejuvvošii vejolaš oktasašbargu sierra projeavtaid gaskka áigái.

Čoahkkaneapmái lei projeavta jođiheaddji Eeva-Maarit Aikio bovdan Anáris Sámi oahpahusguovddáža duodjeoahpaheaddjiid ja rektor Eeva-Liisa Rasmus-Moilasa, báikkalaš giehtaduodjesearvi Šiella ságadoalli Birit Vuolaba, turismafitnodatdoalliid ovddasteaddji Petteri Valle sihke aktiivvalaš sámeduiid ráhkadeaddji Eila Tapiola. Mielde fierbmeoktavuođa bokte lei maiddái Leader Pohjoisin Lappi Parasta pohjoisesta –projeavttas Mika Kolehmainen.

Deaivvadeamis ságastallan gevvojuvvui miedis vuoinjas ja oktasaš oaidnu lei, ahte sámeduiid dahkkiid galggašii fidnet lasi jo kultuvrra seailumage geažil. Dan lassin smihttojedje ee. vuogit, maiguin sáhtášii fidnet áigái lasi duodjefitnodagaid guvlui. Sámi Duodji –mearkka geavaheamis ságastallojuvvui guhká ja ovdan buktojuvvui dat ášši, ahte buktagat, mat leat dárkuhuvvon mátkemuitun ja main ii leat árbevirolaš geavahandárkuhus, eai merkejuvvo Sámi Duodji –mearkkain. Dán galggašii váldit vuhtii mátkemuitun dárkuhuvvon sápmelaš giehtaduiid buohta.

Turismafitnodeaiggádiin leat turisttat jearadan beassat oaidnit, mo sámeduojut ráhkaduvvojut ja beasságo ieš oassálastit smávvát dujiid ráhkadeapmái (omd. čuldojuvvoon báddi). Stuorra váttisuuohta lea goittotge gávdnat heivvoláš lanjaid čajáhuslundosaš dáhpáhusaide ja maiddái dasa, ahte dujiid ráhkadeamis šattašii turisttaide ođđa aktivitehtavejolašvuuohta turismafitnodagain.

Ohcejoga gielda ja Sámi oahpahusguovddáš leat oktasašbarggus álffaheamen giđdat 2021 projeavta, man dárkuhussan lea gávdnat ođđa oktasašbargovejolašvuodaid ja -málliid earenoamážit giehtaduoji, turismma ja dasa laktáseaddji skuvlema suorgái. Oktan konkretalaš ulbmlin lea hutkat dienasmálliid giehtaduodje- ja turismafitnodagaid oktasašbargui.

Govas olgeš bealde ovddimužan SOG rektor Eeva-Liisa Rasmus-Moilanen, beavdegeažes giehtaduodjesearvi Šiella ságadoalli Birit Vuolab ja grot bealde ovddimužan projeavta joðiheaddji Eeva-Maariit Aikio.

Sámemusihkka

Projeaktaplána čuovvumiin ealáhusaid ovddidanprojeakta lea bargan oktasašbarggu sámemusihkka –projeavttain. Projeaktahoavda gesii sámemusihkkaoahppiide fitnodateallima vuđđosat –oahpuid, mat juohkásedje oppa lohkanjagi oassái. Oahpuide gulle sihke lagašbeaivvit ja iehčanassii lohkan. Fitnodateallinoahput ledje oavvilduvvon dasa, ahte oahppit oččošedje vuodđodieđuid fitnodatdoallin doaibmamis, gávppálašdoaibmaplána sisdoalus, dan dakhmis ja mearkkašumis ee. fitnodatdoaibmama ruhtadeaddji beliide.

Turismafitnodagat leat buktán ovdan, ahte sii mielas fálašedje iežaset áššehasaide prográmmmanummirin autenttalaš sámemusihka ovdamemarkka dihtii goahteeahketmállásiid oassin. Sámi musihkaakademiija –projeavta projektahovdii ja oahppiide muitaluvvui vejolašvuodas váldit oktavuođa turismafitnodagaide ja muitalit sidjiide bálvalusain, mat leat fidnemis sámemusihka hárráí. Ja maiddái nuppe gežiid: turismafitnodaga doalliide muitaluvvui, ahte sis lea vejolašvuohta mannat muitalit oahppiide iežaset dárbbuin ja vuordámušain

sámemusihka loaiddasteami hárrái ja evttohit oktasašbargovejolašvuoda. Geahččaluvvui nappo buktit oktii turismafitnodaga doalliid ja sámemusihka máhtiid.

3.5. Turismma iešguđet hámit

- o Váldojuvvo čielggas norgalaš áššehasaid buktagiid ja bálvalusaid dárbbuin. Cielggadeami vehkiin sáhttá čujuhit fitnodagaid buvtta- ja bálvalusfálu rivtties láhkai ja fuobmájuvvoyit fitnodatdoaibmama ođđa vejolašvuodat.
- o Váldojuvvo čielggas fitnodagaid ovddidandárbbuin sihke dorjojuvvo vejolaš fitnodatjoavkoágumuša projeaktan dahkamis.
- o Lasihuvvo riikkaidgaskasažžan šaddamii ja buvttahutkamii laktáseaddji máhttu.

OLLAŠUVVAN DOAIBMABIJUT:

Ohcejogas rádjagávpi (ml. ovttaskas fitnodagaid doalvungávpi) lea hui mearkkasaahtti sajádagas. Beaivválašgálgavppit gielddas ledje projeavta álggediin vihtta, main guokte ledje sihke Njuorggámis ja Gáregasnjárggas ja okta Ohcejoga kirkosiiddas. Dál projeavta nogadiin goappáge gilis lea gokčojuvvon nubbi gávpi nuppiin sániin Ohcejogas lea okta beaivválašgálgavávpi guđege gilis. Njuorggáma ja Gáregasnjárgga gávppiid áššehasain badjel 90 % leat norgalaččat. Mannan jagiid áigge fuola rádjagávpái lea buktán Norgga kruvnnu árvvu njiedjan, mas lea čielga váikkahuus gávppiid vuovdimiidda. Dasgo kruvnnu kurssa molsašuddamii ii sáhte váikkuhit, de smiehtagohte projeavttas dakkár áššiid, maidda vejolaččat gávppiin sáhtášii váikkuhit, ovdamearkka dihtii heđen- ja ruotnasiid ossodaga buvttaválljenmunni ja láhki. Gulluságaid vuoden Suoma beale gávppit livčče báhcimin dulmmohahkii ee. Deanu gávppiid ektui, dasgo gilvalanáššiin heđen-ruonasbuktagiid buohta válljenmunni, láhki ja maiddái haddi álget leat gilvalannávccalačča norggabeale beaivválašgálgaváppiin.

Norgga beale áššehasaid mearkkasupmi beaivválašgálgaváppiide lea stuoris, muho gávppašanmátkkošteami lassin maiddái turismma eará hámit, nugo boradan- ja čohkkinmátkkošteami háliiduvvui bajidit ovdan. Guktot mátkkošteami hámit gullet kategoriijai, main lea potentíala lasihit daid bálvalusaid fálli fitnodagaid vuovdimiidi.

Projeavta doaibmabidjun dahkagohte kártema norggabeale áššehasaid bálvalusdárbbuin. Vuolggäuokkisin lei oažüt čielgasa, deaivágo dánháváš buvtta- ja bálvalusfállu rivtties láhkai norggabeale áššehasaide ja nákcejítgo fitnodagat reageret vejolaš ovdan boahtti bálvalus- ja buvttadárbbuide. Dasa lassin háliidedje čielggadit, leago jearru dakkár bálvalusaide, mat dagašedje vejolažžan ollásit ođđa fitnodagaid ceggema guvlui.

Kártema dahkamii geavahuvvui oktasašbargoguoibmin eanagotti áššedovdi fierpmádagas Lapin ammattikorkeakoulu. Lappi ámmátallaskuvlla Durdnosa doaibmasaji gávpeekonomiija márkanastimii oahpu váldi oahppit dahke gieddedutkamuša 1. - 3.11.2018 gaskasaš áigge. Guhtta oahppi vulge Njuorggáma ja Gáregasnjárgga njealje gávpái ja jearahallanskovi veahkkin geavahemiin jearahalle áššeherasaid oainnuid bálvalus- ja buvtafálus. Bohtosat addojedje gávpejasaide sihke sin gávpejoavkku gehtethovdii diehtun vejolaš doaibmabijuid várás. Gehtethoavdda máhcahat lei: *"Dán dahkkojuvvon jearahallama vehkii sáhtán čujuhit iežamet gehtega Helssega márkanastinolbmuide márkanastindárbbuid maiddái Norgii. Giitu, dát lei dárbbašlaš jearahallan."*

Projeavtta dáfus geahčamiin dás seammás ovddiduvvui oahppalágadusoktasašbargu, muho veháš váttis lei doaibmat dušše oahppovázziguin. Sin oahpaheaddji, gii galggai jođihit dán čielggadusa čađaheami, šattai addo ovdalaš jearahallama guhkes buohcanlumpui. Oahppovázziid ieštivrejumis ledje ain vehá váilevašvuodat ja jearahallamis livčii vejolačcat fidnen eanebušge bohtosiid čavggabuš stivrema vuolde. Málcahusságastallamis oahppovázziguin bodii čielggasin, ahte sii válde *"vehá luomu dáfus, go vuosttas geardde ledje beassan dieid guovlluide"*.

Bargopakeahhta 4. Ovddiduvvo nuoraid báikegoddái báhcin ee. buktimiin dihtui árbevirolaš ja báikkálaš ealáhusaid addin fitnodatgeahčaleami ja bargguoažuma vejolašvuodaid

Projeaktaplána doaibmabijut:

- o Viiddiduvvo diibmá iskkaduvvon BEO badji bigálusáiddi luhtte ja smihttojit dan ollašuhitinvejolašvuodat eará ealáhusain.
- o Koordinastojuvvo nuoraid oahpásmeapmi báikkálaš fitnodagaide. Uhcimustá 3 fitnodaga.
- o Ovddiduvvo oahppalágadusaid ja fitnodagaid gaskasaš oktasašbarggu ee. hárjehallanbáikkiide ja oahppočájánasbargguide laktásemiin.

OLLAŠUVVAN DOAIBMABIJUT:

Ohcejogas lea seamma problema go máŋgga earáge uhca gielddas: nuorat vulget skuvllaide eará báikegottiide ja ruovttoluotta oahppovázzimiid manjá málccá dušše smávva oassi dain, geat leat vuolgán. Ohcejoga bargguhisvuodaproseanta lea hui vuollevis ja geavadis buohkat, geat leat bargonávccalačča ja geain lea bargohállu, leat barggus. Turismma lassáneami mielde rekryterendárbu lea lassánan ja seammás bargiid oažzašuvvan lea fuotnánan.

Projeavtta dát bargopakeahhta vikkai oasistis doarjut dan, ahte nuorain nanosmivčii áddejupmi fitnodatgeahčaleami ja eallima vejolašvuoden Ohcejogas.

Fitnodatgeahčaleapmái bajásgeassín

Ođđa oahppoplánain fitnodatgeahčaleapmái laktáseaddji ášít leat eanet go ovdal buktojuvvon ovdan. Projeavtta doarjagiin ordnejuvvui Ohcejohnjálmmi skuvllas badjeskuvllalaččaide ja logahatvázzide fitnodatgeahčaleami temábeaivi 4.9.2018, mii laktásii nannosit manit beaivve leamaš riikkaviidosaš Yrittäjän päivä. Beaivái oassálaste maiddái Gáregasnjárgga skuvlla badjeskuvllalaččain 8. ja 9. luohká oahppit.

Sierra projeavtaid gaskasaš oktasašbargu dahkojuvvui váldimiin beaivái mielde maiddái Leader Pohjoisin Lappi Youth Activator Network –projeavtta, mas nuoraid oasálašvuhta ja fitnodatgeahčaleapmi leat oaiiveoasis. Projeavtta projektahoavda muitalii projeavttastis ja dan addin ruhtadanvejolašvuoden nuoraid fitnodat- iskkademiide ja alcce barggudahkamii vehá áigái. Projektahoavda galledii čakčalohkanbajis maiddái nuppi geardde guktuin skuvllain ja doalai oahppiide doaibmandiimmuid fitnodatdoallamis. Oahppit besse smiehttat iežaset fitnodaga doallama, livččiigo sis fitnodatdoallin ja makkár fitnodatdoaibmama sii sáhtáshedje hutkat. Fitnodatdoaibman ii leat fáddán nuoraide nu oahpis, vaikke mángasiid váhnemat doibmetge ieža fitnodatdoallin.

Skuvlla fitnodatdoallobeaivi ordnejuvvui beaivi ovdal riikkaviidosaš Yrittäjän päivä ja dohko bivdojedje temá mielde guossin gieldda golmma eanemus mearkkašahti doaibmasuorggi fitnodatolbmo muitalit iežaset vásáhusain fitnodatdoallin. Rádja- / doalvungávppi ovddastii Ismo Manninen Gáregasnjárggas doaibmi KarigasKeittiöt fitnodagas, boazoealáhusas lei hállamin Niilo Kalevi Länsman ja turismadoaibma- suoggis Aurora Holidays beaivválašhoavda Tiina Salonen, geat buohkat arvosmahtte nuoraid fitnodeallimii ja dan addin vejolašvuoden eallit Ohcejogas.

Jagi 2019 riikkaviidosaš Yrittäjänpäivä 5.9. áigge ollašuhttojuvvui seamma temá nuppe gežiid nuppiin sániin skuvllalaččat vulge oahpásmit fitnodagaide ulbmilin seammás BEO-hárjehallanbáikiid ja boahttevaš geassebargasajiid fidnen. Projeavtta vehkiin sáhtii koordinastit nuoraid oahpásmeami báikkálaš fitnodagaide ja konkrehtalaš rájá rastá bargojuvvon oktasašbargu oidnui das, ahte fidnojuvvui maiddái fitnodagain Norgga bealde Deanus.

Riikkaviidosaš Yrittäjänpäivä áigge 5.9.2019 oahppit oahpásmišgohte fitnodagaide Ohcejogas.

Geassebargoseđel

Dán bargopakehttii gulai maiddái ohcejohkalaš nuoraid geassebargoseđeliskkadeapmi. Projeavtta álgagis vuosttas háve goasge Ohcejoga gielddas besse geassit 2019 fállat báikegotti nuoraide geassebargoseđelvejolašvuoda, vai ovddidit nuoraid diđolašvuoda báikegotti ealáhusaid addin vejolašvuodain barggu oažumii ja geahččaleapmái. Geassebargoseđel mieđihuvvui 16 ohccái buohkaide. Jagi 2020 geassebargoseđela geavaheami headuštii bahás koronapandemijja ja dan váikkuhus nuoraid geassebargguid vejolašvuodaid geahppáneapmái.

Oahppasoahpmamušskuvlen

Projeavtta doarjagiin ordnejuvvui sihke Ohcejohnjálmmi (3.12.2018) ja Gáregasnjárgga (4.12.2018) skuvllas oahppasoahpmušinfot. Infot koordinastojedje

oktasašbarggus oahpporávvejeaddjiin. Beaivit ledje dilálašvuodat oahppiide ja eahkeda dilálašvuodaide sávvojedje buresboahtin fitnodatdoallit ja buohkat, geat leat smiehttan oahppasoahpamušskuvlema molssaeaktun barggu oažumii.

Eahkettidilálašvuodaid káfestallamis vástidedje goappáge skuvlla oahppit, geat seammás hárjehalle fitnodatdoallama. Bargun lei oahppat vuovdingovčcadieđu birra ja dan vuodđun dahkkojuvvui goasttádusrehkenastin.

Ohcejohnjálmmi oahppasoahpamušinfo eahkettidilálašvuodas Lapin koulutuskeskus Redu áššehasvuodavástideaddji Sirpa Martiskainen jugii stipeanddaid gánddaguoktái. Govas gurot bealde bargosadjeskuvlejeaddjin doaibman Gálddoaivve boazoisit Vesa Länsman, SOG boazodoalu oahpaheaddji Outi Jääskö, Sirpa Martiskainen ja stipeanddaid oažüt Jere Länsman ja Áron Korpi.

Bargopakehta 5. Projeaktahálldašeapmi

- o Projeavtta jođihanjoavkobargu
- o Projeavtta raporterен ja māvssihanohcamušat ruhtadeaddji rávvagiid mielde
- o Projeavtta dieđiheapmi
- o Oktasašbarggu dahkan ee. Pohjoisimman Lapin Leader projeavttaiguin sihke Sámi musihkkaakademiija projeavttaiguin.

Dán bargopakehta ollašuvvan doaibmabijut leat rahppojuvvon loahpparaportii ásahuvvvon gáibádusaid mielde vulobealde.

b. áigetávval

Álggos biddjon ollašuhttináigi lei 1.5.2018 – 30.6.2020, muhto projektii dahkojuvvui koronapandemiija čuovvumušaid geažil nuppástusohcamuš ja ollašuhttináigi jotkojuvvui 31.12.2020 rádjai.

c. resurssat ja ollašuhtima organisašuvdna

Ohcejoga gielda doaimmai projeavtta ollašuhttin. Projeavtta jođiheaddjin doaimmai Ohcejoga gielddä ovddidan- ja ealáhushoavda Eeva-Maarit Aikio. Projektii bálkáhuvvui projeaktahoavdan Ulla-Maija Uusitalo, gii álggahii bargguid suoidnemánu 2018 álggus, goas projeakta beasai ieš alddes álgit. Projeavtta girjedoallu dikšojuvvui Ohcejoga gielddä girjedoallovuogi mielde Sarastia Oy bokte.

Projeavttas lei jođihanjoavku, mas lahttun ledje:

Raimo Hekkanen, fitnodatolmmoš, eallinfápmolávdegotti ságadoalli

Petteri Valle, fitnodatolmmoš, Saamelaismatkailu ja –yrittäjät ry

Ismo Manninen, fitnodatolmmoš, Tenonlaakson Yrittäjät ry

Vesa Länsman, boazosit, Gálldoaivve bálggus

Ari-Heikki Aikio, boazosit, Báíšduoddara bálggus

Mika Kolehmainen, fitnodatbálvalusrávvejeaddji, Leader Pohjoisin Lappi

29.2.2020 rádjai

Anna-Kaisa Teurajärvi, ruhtadanášshedovdi, Lapin ELY-keskus

Eeva-Maarit Aikio, projeavtta jođiheaddji, Ohcejoga gielda

Jođihanjoavku čoahkkaničieža geardde:

jagi 2018: 21.8. ja 21.11.

jagi 2019: 26.3., 10.5. ja 28.8.

jagi 2020: 23.4. ja 5.11.

Jodíhanjoavkku čoahkkin Nuorgamin Lomakeskusis 28.8.2019. Movttegis čoahkkinmielladilis ovddabealde Kota collective Harri Tarvainen, Eeva-Maarit Aikio ja Raimo Hekkanen

d. Goasttádusat ja ruhtadeapmi

Goasttáduslájat	Goasttádusárvalus	Ollašuvvan
Bálkkát	108 120	108 120
Láiggut	260	260
Oastobálvalusat	70 300	70 295,03
Eará njuolggo golut	171,20	165,50
Flat rate 24 %	25 948,80	25 948,80
Oktiibuot	204 800	204 789,33
Ruhtadeapmi / gielda	10 240	10 239,47
Ruhtadeapmi / Ely	194 560	194 549,86
Ruhtadeapmi oktiibuot	204 800	204 789,33

e. rapporteren ja čuovvun

Projeavttas dahkkojedje Hyrräi njeallje máksoohcamuša ovdal loahppamávssu ja buot máksoohcamušaid oktavuođas rapporterejuvvui guđege máksobaji áigge ollašuvvan doaibmabijuin.

Čuovvundieđut leat dolvojuvvon Hyrräi juohke doaibmanjagi buohta.

f. čađahannavdimat ja riskkat

Projeavtta riskan ledje projektaplánas árvalan, ahte eai fidne doarvái oktasašbargoguimmiid eaige oassálastiid čatnasit ovddidandoibmabijuide. Riskan lei árvaluvvon maiddái dat, ahte earenoamážit duodjefitnodatdoaimmaide eai fidnejuvvo dárbašlaš mearri oassálastit mielde.

Riska ollašuvai bargopakeahutta 3.1. buohta nuppiin sániin bohccobierggú joatkkagiedħahalli id eai fidnen doarvái oassálastit ovddidandoibmabijuide. Dán geažil doaibmabiju eai sáhttán ollašuhttit dan láhkai go lei plánejuvvon.

Duodjefitnodatgeahččaleapmi vejolašvuohtan nu, ahte das šattašii rivttes fitnodatdoaibman geahččaleaddjái, bázii dánge projeavttas velá oktasašbargo-plánaid dássái nuppiin sániin riska šattai duohtan oassálastiid meari hárrái.

4.1.

Oktasašbargoguoimmit

Oktasašbargoguoibmin sáhttá eanagotti áššedovdiorganisašuvnnaid ja eará projeavtaid lassin geahččat maiddái ealáhusaid ovddidanbargojoavkku lahtuid duogášorganisašuvnnaid.

Oktasašbargu projeavtta doaibmabijuid ollašuhttimis bargojuvvui čuovvovaš beliiguin:

- Meahciráđđehus, Eräpalvelut, Luontopalvelut ja Kiinteistökehitys
- ProAgria Lappi, Lapin kalatalouskeskus ja yritysneuvontapalvelut
- Lapin ammattikorkeakoulu
- Lapin koulutuskeskus Redu
- Sámi oahpahusguovddáš
- Lapin keittiö mestariyhdistys
- Paliskuntain yhdistys / Bálgosiid ovttastus
- Báíšduoddara bálggus
- Gálldoaivve bálggus
- Tenonlaakson yröttäjät
- Saamelaismatkailu ja -yröttäjät
- SEG (Sámi Ealáhus- ja Guorahallanguovddáš / Samisk Nærings- og Utredningssenter A/S)
- Leader Pohjoisin Lappi, Parasta pohjoisesta ja Youth Activator Network-hankkeet
- Sámi musihkkaakademiija –projeakta
- Ohcejoga turismma eanageavahanplána -projeakta

4.2. Bohtosat ja váikkuhusat

Sápmelašeanetlogu gielddas galgá ealáhusaid ovddidettiin váldit nannosit vuhtii báikkálašvuolggachuoggá ja kultursensitiivvalašvuoda. Projeavttas dahkkojuvvui doaibmanmálle, mas sierra ealáhusaid ovddasteaddjiin čohkkejuvvui ealáhusaid ovddidanbargojoavku. Bargojoavkku lahtut ovddastedje gieldda stuorámus doaibmasurggiid: rádjagávppi, turismma ja boazodikšuma. Dáinna doaibmanmálliin fidnejuvvui áigái rähpasut ja njuolggat háleštanoktavuohta go ovdal sierra ealáhusaid gaskka. Oktasašbarggus mannui ovddos, muhto ain boazodoalu ja turismma prográmmabálvalusaid gaskka báhce problemat čoavdin láhkai.

Projeavttas lasihišgohte Ohcejoga dovddusuvođa áidnalunddot ja mánggabéallásáš luondduturismabáikin sierralágan guovlomárkanastima meanuiguin. Váldodeaddu lei digitálalaš márkanastimis ja čuovvunloguid vuodul sáhttá dadjat guovllu dovddusuvođa lassánan mearkkašahti láhkai.

Go gehčojuvvo geasi 2020 registrerejuvpon idjademiid Ohcejogas, de sáhttá dain fuomáshit lassáneami ovddit jagiid ektui. Lassánan idjadanjándoriid duohkin lea sihkkarit koronapandemiija áigái oažžun ruovttueatnaturisma lassáneapmi, muhto

sávvamis maiddái guovlomárkanastima ovdii dahkkojuvvon bargu oidnui lassánan turismarávnnjiin.

Idjadeamit Ohcejoga idjadanfitnodagain (idja)

Jahki	Geassemánnu	Suoidnemánnu	Borgemánnu
2018	2 988	7 963	3 013
2019	2 875	7 389	4 002
2020	4 065	9 845	4 690

Gáldu: Visiittori.fi

Ulbumilin biddjon čázádagaid mánggabéallásáš atnu prográmmabálvalusbuktagiid buohta oidnui čielgasit jo lagi 2019 geassit. Turismafitnodagat investerejedje lasi biergasiid aktivitehtaid ollašuhttimii ja sosiálalaš media sierra kanálat divve čuoččatmeallungovain sihke fanas- ja kanohttareaisogovain. Ođđa prográmma-bálvalusain maiddái ofelaštojuvvon meahccesihkkelastinreaissut birra lagi badjánedje duođai ovdan. Dán Ohcejogas ođđa, lundai vuodđuduuvvi aktivitehtaid mielde maiddái turisttaid profiila lea muhttašuvvan.

Projeavttas ulbumilin lei maiddái lasihit nuoraid diđolašvuoda sierra ealáhusaid addin vejolašvuodain doaibmat sihke fitnodatolmmožin ja bargguoažžunbáikin. Dán ulbmilis lihkostuvve bures. Projeavtta vehkiin sáhtii skuvllain atnit ávkin oktasašbarggu fitnodatolbmuiguin ovttas ja ollašuhttit fitnodeallimii bajásgeassima geavada dásisge.

Go koronapandemiija leavai njukčamáanus 2020, dat dagahii earet projeavtta doaibmabijuid váttásmeami, de maiddái stuorra ruđalaš katastrofa gieldda fitnodagaide. Mán̄ggat fitnodatdoallit muitaledje, ahte vearrámus einnostus iežas fitnodatdoaibmama menestuvvama dáfus leamašan Norgga rájá gidden.

Koronapandemiija giddii earet ránnjáriikka rájá, de geavadis maiddái buot Suoma rájáid. Dát čuozai njuolgga sihke rádjagávpái ja turismii ja das čuovui doaimmaid vuolás vuodjin fitnodagain. Korona fidnii áigái maiddái dan, ahte ođđa fitnodagaid vuodđudeamit mađiduvvojedje vuordit buoret ekonomalaš áiggiid.

Čoggojeaddjiváikkahuusat bohtet vuhttot guovloekonomalaš váikkuhussan vel guhká. Projeavtta vehkiin sáhtii bealistis doarjut, rávvet ja yeahkehit fitnodagaid koronakriisa gaskkas, maid sáhttá maiddái atnit projeavtta boađusin ja váikkuhussan.

5. Evttohusat joatkkadoaibmabidjun

Dán projeavtta vehkiin sáhtii rahpat háleštanoktavuođa sierra ealáhusaid gaskka (lagamustá turismasektora ja boazodoalu) ja dan ferte dás ovddos viiddidit guoskat buot doaibmasurggiid. Sierra ealáhusat leat oahppan boahtit projeavtta áigge seamma beavdegrurii ságastallat áššiin miedis láhkai. Dán lea sivva atnit ávkin, vai manjáge sáhtáshii ovddidit áššiid ovttas ja dakko bokte beasašii doalvut áššiid ovddos nu, ahte ekonomalašge bealli ovdána. *"Mii galgat oažžut euro jorrat guovllus"*.

Lea deatalaš oažžut maiddái ođđa fitnodagaid mielde seamma beavdegrurii ságastallat ja loktet rahpasit sáhkii váttisinge dovdojuvvon áššiid, nugo ovdamearkka dihtii ovttaveardásaš gieđahallama fitnodagaid hárrái. Dás ovddos ii goittotge šat reahkká dušše ságastallan áššiin. Galgá gávdnat aktiivvalaš vuogi ja ollašuhtigoahtet innovatiivvalaččat áššiid geavada dásis nu, ahte šaddá konkrehtalaš boahtorávdnjin fitnodagaide ja dan bokte maiddái guovloekonomijii.

Koronapandemija čájehii čielgasit, man rašši lea ealáhuseallin smávva gielddas. Ovdan loktejuvvojedje vuodđogažaldagat: geasa vuvdojuvvo ja mii vuvdojuvvo, jos riikka ráját leat gitta? Evttohussan joatkkadoaibmabidjun dásá fidnejuvvui ain fámolut resursabidjan go ovdal ruovtturiikka turismii ja vuovdaleami doalvun guhkkeli ja dan rivttes čuoziheapmi.

Ealáhusaid ovddidanprojeavtta joatkkadoaibmabijuin ságastaladettiin gávn nahuvvui, ahte lunddolaš ovddasvástideaddji bealli konkrehtalaš doaibmabijuid ovddideaddjin lea gieldda ealáhusdoaibma. Dovdun lei, ahte velá ii leat ovddolaš áigi fitnodat-joavkoprojeavtaide, eandalii dušše fitnodagaid iežaset fámuiguin.

Jođihanjoavku gávn nahii, ahte korona mielde málbmi lea jo dál muhttašuvvan nu ollu, ahte gieldda eallinfámu nannemii dárbbasuvvo viidásut go ovdal ja eambo ovdagáttohis jurddašeapmi. Jođihanjoavkkus gevvojuvvui ságastallan ja joba gáibiduvvui, ahte mearrideaddjit čađahivčče vuđolaš ságastallama ealáhusdoaimma sajádagas ja eallinfápmolávdegotti mearkkašumis oassin gieldda háld dahusa ja mearrádusdahkama.

6. Jođihajoavkku árvvoštallan projeavttas

Jođihajoavku dovddai, ahte projeakta leamašan deatalaš eandalii das, ahte lea bessojuvvon ”badjánit viehkanhávddiin” ja háleštit áššiin seamma beavddi guoras. Ságastallamiid mielde áddejupmi nuppiid fitnodatdoalliid ja nuppiid doaibmasurggiid guovdu lea lassánan, leat lahkongan ja oktavuođadoallan lea šaddan álkibun. Projeavta ulbmilin leamašan kultursensitiivvalaš doaibmanvuohki fidnejuvvui doaibmat geavadis ja mieđis háleštanoktavuođaid rahpan leamašan nu deatalaš, ahte dán kultursensitiivvalaš doaibmanvuogi lea sivva fidnet bissovažan dás ovddosge.

Jođihajoavku leamašan hui hálešteaddji ja dat iežas doaibmamiin nákci doarjut projeavta doaibmabijuid ollašuhttimis sihke meroštallat háltesárgáid. Ohcejoga brándibarggu jođiheapmi lea fiinna ovdamearka dán jođihajoavkku barggus.

Bajimužžan šattai dovdu, ahte ovttas lea fidnejuvvon ollu áigái ja sáhttá dadjat, ahte projeakta lea lihkostuvvan. Guorahallama vuollái bázii, mii dahkkojuvvo čuovvovaččat ja man láhkai nákcejuvvo atnit ávkin buoremus vejolaš láhkai buot dát dahkkon barggu.

7. Vuolláičállit ja beaivi

Vuokko Tieva-Niittyvuopio
gielddahoavda

